

Učni načrt

Predmet

NAUK O GLASBI

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta – dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta – vsebine
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Nauk o glasbi s kompleksnimi glasbenimi dejavnostmi spodbuja razvoj glasbenega posluha, glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Učence uvaja v razumevanje glasbenega zapisa v reproduktivni in produktivni smeri. Načrtovan je skladno z otrokovimi kromološkimi in glasbenorazvojnimi zakonitostmi v starosti od sedem do dvanajst let. Pouk je skupinski, zato vključuje vse elemente socializacije, z glasbenega vidika pa terja prilagajanje lastne muzikalnosti skupinskemu delu.

Nauk o glasbi se izvaja po šest- ali štiriletnem programu. Učenci so v posamezni program razporejeni glede na starost ob vpisu na inštrument oziroma petje.

Za učence, ki se na inštrument vpišejo pri starosti od sedem do devet let, se nauk o glasbi izvaja po šestletnem programu – **program A**. Za učence, ki se na inštrument vpišejo pri starosti od deset in več let, se nauk o glasbi lahko izvaja po štiriletnem programu – **program B**.

Program B - za učence, starejše od 10 let:

Vsebine 1. in 2. razreda v prvem letu, vsebine 3. in 4. razreda v drugem letu šolanja, nato pa nadaljujejo pouk v rednem 5. in 6. razredu NGL. Šolanje traja 4 leta. Šole izvajajo program B glede na število učencev.

Pri razvrščanju otrok v A ali B program upoštevamo njihovo starost in individualne glasbene sposobnosti. Zato svetujemo homogeno sestavo skupin in fleksibilnost pri njihovem oblikovanju.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- razvijajo in poglobljajo glasbeni posluh (ritmični, melodični in harmonski),
- se usposobijo za analitično zaznavo tonskih odnosov in njihovo izvedbo,
- spoznajo glasbene prvine in njihove temeljne zakonitosti,
- razvijejo sposobnost pozornega doživljajsko-analitičnega poslušanja,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- spoznajo temeljne zakonitosti estetskega oblikovanja, razširjajo poznavanje glasbene literature,
- razvijajo estetsko občutljivost, glasbeni okus in sposobnost vrednotenja,
- v skladu s svojimi zmožnostmi in pridobljenimi znanji ustvarjajo glasbene vsebine,
- spoznajo osnove glasbenega oblikovanja,
- se navajajo na sodobno glasbeno tehnologijo.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

Učenci:	
solfedžirajo;	Izrekajo in izvajajo ritmične vsebine in jih zapišejo po nareku, izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip, pojejo izbrane melodične vaje s solmizacijskimi zlogi, tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi, po nareku zapišejo melodično-ritmične vsebine, razvijajo glasbeni spomin, pojejo "a vista" in ozvočijo vsa glasbenoteoretična in oblikovna znanja.
izvajajo in interpretirajo primere iz glasbene literature;	Estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature, utrjujejo pevsko tehniko, spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj, se navajajo na vrednotenje lastne interpretacije, skupinsko muzicirajo.
ustvarjajo;	Ustvarjalno uporabljajo elemente iz solfeggia ter glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri oblikovanju glasbenih vsebin.
poslušajo;	Poslušajo izbor glasbenih del, ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja, vrednotijo predvajana dela.
spoznavajo.	Usvajajo, razumejo in uporabljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja v posameznih razredih.

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

1. razred

SOLFEGGIO

- izrekajo ritmične vsebine z ritmičnimi in nevtralnimi zlogi,
- igrajo ritmične vsebine z improviziranimi, lastnimi in Orffovimi inštrumenti,
- analizirajo tonska trajanja in jih grafično vizualizirajo,
- analizirajo tonska trajanja in jih zapišejo z notnim zapisom,
- utrjujejo ritmične vzorce,
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo tonske odnose s solmizacijskimi zlogi v absolutni višini in s tonsko abecedo,
- analizirajo melodično ritmične vsebine in jih grafično vizualizirajo,
- analizirajo kratke melodično ritmične vsebine in jih zapišejo z notnim zapisom,
- izvajajo melodične vzorce,
- asociativno razvijajo predstave o intervalih v obsegu do kvinte,
- se navajajo na sozvočja.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- se navajajo na pravilno pevsko dihanje,
- izvajajo vokalne vaje,
- uzaveščajo pravilno pevsko izreko,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- se navajajo na pravilno držo pri petju in igranju na Orffove inštrumente.

USTVARJANJE

- dopolnjujejo glasbena vprašanja in odgovore,
- ustvarjajo spremljave k izbranim glasbenim primerom,
- ustvarjajo zvočne slike,
- ustvarjajo besedila k danim melodijam in ritmičnim vsebinam,
- uglasbijo besedilo,
- glasbene vsebine in doživetja izrazijo v likovni, gibalni in besedni obliki.

POSLUŠANJE

- se uvajajo v analitično poslušanje,
- ob poslušanju prepoznavajo glasbenoteoretične in oblikovne značilnosti,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise ob (po) predvajanih delih,
- poslušajo izbor otroških in inštrumentalnih skladb za otroke,
- poslušajo krajše skladbe in odlomke skladb za različne inštrumente, vokalne in vokalno- inštrumentalne sestave,
- se uvajajo v estetsko vrednotenje del.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- spoznavajo lastnosti tona (glasnost, trajanje, višina, barva),
- grafično vizualizirajo tonska trajanja, tonske višine ter izrazite oblikovne elemente,
- se uvajajo v standardni notni zapis,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: ton, zven, šum, notno črtovje, nota, pavza, ritem, melodija, takt, taktica, končaj, znak za ponavljanje, metronom, četrtnina, četrtninska pavza, polovinka, polovinska pavza, celinka, celinska pavza, osminka, polovinka s piko, težke in lahke dobe, dvo-in tričetrtinski taktovski način, violinski ključ, osnovna vrsta tonov od c1 do c2,
- spoznajo solmizacijske zloge v obsegu ene oktave,
- spoznajo izraza za glasnost: forte-piano,
- spoznajo inštrumente: violina, kljunasta flavta, klavir, harmonika, kitara, triangel, zvončki, tamburin.

2. razred**SOLFEGGIO**

- izrekajo ritmične vsebine z ritmičnimi in nevtralnimi zlogi,
- igrajo ritmične vsebine z improviziranimi, lastnimi in Orffovimi inštrumenti,
- izvajajo ritmične vzorce,
- po nareku zapišejo krajše ritmične vsebine,
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo tonske odnose s solmizacijskimi zlogi v absolutni višini in s tonsko abecedo,
- pojejo v C, G in F-duru ter se uvajajo v transpozicijo,
- po nareku zapišejo krajše melodično ritmične vsebine,
- izvajajo melodične vzorce
- se uvajajo v "a vista" izvajanje,
- pojejo durovo lestvico (C, G in F-dur)
- asociativno razvijajo predstave o intervalih v obsegu do oktave,
- izvajajo in slušno prepoznavajo cele in poltone.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pravilno pevsko dihanje,
- izvajajo vokalne vaje,
- izvajajo vaje za dikcijo in artikulacijo,
- se navajajo na pravilno držo pri petju in igranju na Orffove inštrumente,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- se uvajajo v skupinsko muziciranje (ostinati, borduni, partiture za otroke).

USTVARJANJE

- zastavljajo in rešujejo glasbene uganke,
- ustvarjajo spremljave k izbranim glasbenim primerom,
- ustvarjajo zvočne slike.
- improvizirajo z različnimi inštrumenti in izraznimi sredstvi,
- ustvarjajo besedila k danim melodijam in ritmičnim vsebinam,
- uglasbijo besedilo,
- ustvarjajo glasbene vsebine z usvojenim glasbenim gradivom.

POSLUŠANJE

- razvijajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise po (ob) predvajanih delih,
- poslušajo krajše skladbe in odlomke skladb za različne inštrumente, vokalne in vokalno- inštrumentalne sestave. ustrezne razvojni stopnji in obravnavanemu gradivu.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo usvojena glasbenoteoretična znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: basovski ključ, notni zapis v obsegu c-c3, znaka za višanje in nižanje tonov ter razveznik, predtakt, osnovni in sestavljeni taktovski načini (dvo-, tri- in štiričetrtinski), osminska pavza, celotonska in poltonska razdalja, lestvica, C-dur, G-dur in F-dur,
- razširijo znanje izrazov za dinamiko: mezzopiano, mezzoforte, crescendo, decrescendo, za tempo: adagio, andante, allegro ter oznako za agogiko: ritardando,
- se orientirajo v glasbenem zapisu,
- ugotavljajo ponavljanje, podobnosti in spreminjanja v glasbeni gradnji,
- grafično in gibalno vizualizirajo izrazite oblikovne elemente,
- razširjajo znanje o inštrumentih violončelo, kontrabas, flavta, klarinet, trobenta, rog, činele, timpani.

3. razred

SOLFEGGIO

- izrekajo ritmične vsebine z ritmičnimi in nevtralnimi zlogi,
- igrajo ritmične vsebine z improviziranimi, lastnimi in Orffovimi inštrumenti,
- po nareku zapišejo krajše ritmične vsebine,
- berejo ritmične vsebine v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in z nevtralnimi zlogi v durovih tonalitetah do treh predznakov,
- po nareku zapišejo krajše melodično-ritmične vsebine,
- se uvajajo v "a vista" izvajanje,
- izvajajo durove lestvice,
- se uvajajo v transpozicijo v obravnavane tonalitete s preprostimi primeri,
- asociativno razvijajo predstave o intervalih v obsegu do oktave,
- melodično izvajajo č1, m2 ter v2, m3 in v3,
- zapišejo narek intervalov do terce,
- se uvajajo v dvoglasno petje in petje v kanonu.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia, glasbeno teoretičnih in oblikovnih znanj,
- razvijajo sposobnost igranja v skupini (partiture za otroke).

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva,
- ustvarjajo spremljave k izbranim glasbenim primerom.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise po (ob) predvajanih delih,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno-inštrumentalnih del ter odlomke iz njih,
- se uvajajo v vrednotenje predvajanih del.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo usvojena glasbenoteoretična znanja,
- usvojijo vse durove lestvice in durov tetrakord,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo durov kvintni krog,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: notni zapis v veliki oktavi, tri- in šestosminski taktovski način, četrtnika s

piko kot punktirana notna vrednost, šestnajstinka in šestnajstinska pavza v prvi in drugi poddelitvi, znaki za podaljšanje tonov (pika, ligatura, korona), enharmonski toni, intervali po kvantiteti od prime do oktave, po kvaliteti pa čista prima, velika in mala sekunda, velika in mala terca, enoglasje, dvoglasje,

- razširjajo znanje izrazov za dinamiko: pp, ppp, ff, fff; tempo: lento, moderato, vivo, presto; agogiko: ritenuto, accelerando, in artikulacijo: legato, non legato, staccato,
- spoznajo nekatere temeljne sestave in z njimi povezane pojme: otroški zbor, mladinski zbor, moški zbor, ženski zbor, solist, duet, duo, tercet, trio, zborovodja,
- spoznajo pesemske oblike: kitična pesem, pesem z refrenom, dvodelna pesemska oblika, trodelna pesemska oblika, kanon,
- razširijo znanje o inštrumentih.

4. razred

SOLFEGGIO

- izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- ritmično berejo v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo melodično- ritmične vsebine,
- razvijajo sposobnost "a vista" izvajanja,
- izvajajo durove lestvice,
- izvajajo vse tri oblike molove lestvice,
- transponirajo krajše glasbene vsebine v obravnavanih tonalitetah,
- utrjujejo asociativno zaznavo intervalov,
- melodično in sozvočno poslušajo in izvajajo intervale do kvinte,
- zapišejo narek intervalov do kvinte,
- pojejo v dvoglasju,
- se uvajajo v troglasje,
- pojejo kanone,
- sozvočno in melodično izvajajo in slušno prepoznavajo durov in molov kvintakord.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- se navajajo na vrednotenje lastne interpretacije,
- razvijajo skupinsko igro (partiture za otroke).

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva,
- ustvarjajo spremljave k izbranim glasbenim primerom.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- izražajo svoja glasbena doživetja in vtise po (ob) predvajanih delih,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno-inštrumentalnih del ter odlomke iz njih,
- razvijajo vrednotenje predvajanih glasbenih del.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo usvojena glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: alla breve takt, ritmične posebnosti: sinkopa in triola, osminka s piko kot punktirana notna vrednost, molova lestvica v vseh treh oblikah do dveh predznakov, molovi tetrakordi, glavne stopnje v duru in molu, intervali po kvaliteti: kvarta in kvinta (č 4, zv 4, č 5, zv 5, zm 5) sozvočje, zapisovanje sozvočij, akordi: durov, molov, zvečan in zmanjšan kvintakord, transpozicija,
- razširjajo znanje izrazov za tempo, agogiko in artikulacijo,
- spoznajo glasbene sestave in z njimi povezane pojme: kvartet, kvintet,
- spoznajo menuet, koračnico, valček in polko.

5. razred**SOLFEGGIO**

- izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- ritmično berejo v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo melodično-ritmične vsebine,
- razvijajo sposobnost "a vista" izvajanja,
- izvajajo vse durove in molove lestvice,
- transponirajo dane primere v obravnavane tonalitete,
- melodično in sozvočno poslušajo in izvajajo intervale do oktave,
- zapišejo narek intervalov,
- sozvočno in melodično izvajajo in slušno prepoznava obravnavane kvintakorde z obrnitvami,
- sozvočno in melodično izvajajo in slušno prepoznava dominantni septakord,

- zapišejo narek sozvočij,
- utrjujejo večglasno petje.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- vrednotijo lastno interpretacijo,
- razvijajo skupinsko igro (partiture za otroke).

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno-inštrumentalnih del,
- vrednotijo predvajana glasbena dela.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: mešani taktovski načini, intervali: m6, v6, m7, v7, č8, obrnitve intervalov, vse molove lestvice, dvakrat zvišani in znižani toni, molov kvintni krog, obrnitev durovega in molovega kvintakorda, četvero-zvok-dominantni septakord,
- razširjajo znanje o glasbenih sestavih: komorne skupine in orkestri,
- spoznajo glasbene oblike: variacije, rondo,
- spoznajo osnovne oblikovne elemente: motiv, fraza, tema ter njihovo ponavljanje, spreminjanje in posnemanje.

6. razred

SOLFEGGIO

- izrekajo in izvajajo ritmične vsebine,
- po nareku zapišejo ritmične vsebine,
- ritmično berejo v violinskem in basovskem ključu (solfeggio parlato),
- izvajajo vaje za enakomeren metrični utrip,
- razvijajo glasbeni spomin,
- pojejo izbrane melodične vaje s tonsko abecedo in nevtralnimi zlogi,
- po nareku zapišejo melodično-ritmične vsebine,
- razvijajo sposobnost "a vista" izvajanja,
- izvajajo vse durove in molove lestvice,
- transponirajo dane primere v obravnavanih tonalitetah,
- utrjujejo intervale do oktave,
- zapišejo narek intervalov,
- utrjujejo večglasno petje,
- sozvočno in melodično izvajajo primere in slušno prepoznavajo obravnavane kvintakorde z obrnitvami,
- sozvočno in melodično izvajajo in slušno prepoznavajo dominantni septakord z obrntvami,
- zapišejo narek sozvočij.

IZVAJANJE IN INTERPRETACIJA PRIMEROV IZ GLASBENE LITERATURE

- spoznavajo glasbeno literaturo, ki vsebuje obravnavane elemente iz solfeggia in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanj,
- estetsko oblikujejo in doživeto interpretirajo izbrane primere iz glasbene literature,
- utrjujejo pevsko tehniko,
- v povezavi z obravnavanimi vsebinami pojejo skladbe, ki jih izvajajo pri inštrumentalnem pouku,
- vrednotijo lastno interpretacijo,
- razvijajo skupinsko igro.

USTVARJANJE

- uporabljajo elemente iz solfeggia, glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj pri ustvarjanju glasbenih vsebin,
- ustvarjene vsebine zapišejo,
- improvizirajo z uporabo znanega zvočnega gradiva.

POSLUŠANJE

- poglobljajo analitično poslušanje,
- ob analitičnem poslušanju usvajajo in utrjujejo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- poslušajo izbor vokalnih, inštrumentalnih in vokalno- inštrumentalnih del,
- vrednotijo predvajana glasbena dela.

GLASBENOTEORETIČNA IN OBLIKOVNA ZNANJA

- poglobljajo glasbenoteoretična in oblikovna znanja,
- spoznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: diatonika in kromatika, obrnitve dominantnega septakorda,
- spoznajo ciklična glasbena dela: sonatina, sonata, klavirski trio, godalni kvartet, serenada, simfonija, koncert.

5. STANDARDI ZNANJA

1. razred

- izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine v dvo- in tričetrtinskem taktovskem načinu,
- izvajajo in zapišejo melodično-ritmične vsebine s toni DO-RE-MI-SOL, oz. C-D-E-G,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 12 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- ustvarijo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo krajša glasbena dela in prepoznajo obravnavane inštrumente,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: ton, zven, šum, notno črtovje, nota, pavza, ritem, melodija, takt, taktnica, končaj, znak za ponavljanje, metronom, četrtnina, četrtninska pavza, polovinka, polovinska pavza, osminka, polovinka s piko, težke in lahke dobe, dvo-in tričetrtinski taktovski način, violinski ključ, solmizacijski zlogi v obsegu ene oktave, osnovna vrsta tonov od c1 do c2,
- izraze za glasnost: forte-piano.

2. razred

- izvajajo in zapišejo obravnavane ritmične vsebine v dvo-, tri- in štiričetrtinskem taktovskem načinu,
- izvajajo in zapišejo melodično-ritmične vsebine v okviru oktave,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 12 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo cele in poltone,
- ustvarijo in zapišejo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo krajša glasbena dela in prepoznajo obravnavane inštrumente,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: basovski ključ, notni zapis v obsegu c-c3, znaka za višanje in nižanje tonov, predtakt, osnovni in sestavljeni taktovski načini (dvo-, tri- in štiričetrtinski), osminska pavza, celotonska in poltonska razdalja, lestvica, C-dur, G-dur in F-dur, izraze za dinamiko: mezzopiano, mezzoforte, crescendo, decrescendo, za tempo: adagio, andante, allegro ter oznako za agogiko: ritardando,
- se orientirajo v glasbenem zapisu: naslov, skladatelj, avtor besedila, znaki za ponavljanje ...

3. razred

- izvajajo in zapišejo ritmične vsebine v obravnavanih taktovskih načinih,
- izvajajo in zapišejo melodične vsebine v tonalitetah do treh predznakov,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 14 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo č1, v2, m2, v3 in m3,
- so se sposobni vključiti v razredno skupinsko igro,
- ustvarijo in zapišejo glasbeno vsebino,

- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo obravnavane inštrumente, temeljne glasbene sestave ter obravnavane glasbene oblike,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: notni zapis v veliki oktavi, tri- in šestosminski taktovski način, četrtnina s piko kot punktirana notna vrednost, šestnajstina in šestnajstinska pavza v prvi in drugi podelitvi, znaki za podaljšanje tonov (pika, ligatura, korona), enharmonski toni, intervali po kvantiteti od prime do oktave, po kvaliteti pa čista prima, velika in mala sekunda, velika in mala terca, durove lestvice, durov tetrakord in durov kvintni krog, enoglasje, dvoglasje, izraze za dinamiko: pp, ppp, ff, fff; tempo: lento, moderato, vivo, presto; agogiko: ritenuto, accelerando in artikulacijo: legato, non legato, staccato,

4. razred

- izvajajo in zapišejo ritmične vsebine v obravnavanih taktovskih načinih,
- izvajajo in zapišejo melodične vsebine v obravnavanih tonalitetah,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 14 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo č4, zv4, č5, zv5 in zm5,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo durov, molov, zvečan in zmanjšan kvintakord,
- samostojno sodelujejo v razredni skupinski igri,
- ustvarijo in zapišejo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo glasbene sestave in obravnavane glasbene oblike,
- analitično poslušajo krajša glasbena dela in prepoznajo obravnavane inštrumente,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: alla breve takt; ritmične posebnosti: sinkopa in triola, osminka s piko kot punktirana notna vrednost, molova lestvica v vseh treh oblikah do dveh predznakov, molovi tetrakordi, glavne stopnje v duru in molu, intervali po kvaliteti: kvarta in kvinta (č 4, zv. 4, č 5, zv. 5, zm 5), sozvočje, zapisovanje sozvočij, akordi: durov, molov, zvečan in zmanjšan kvintakord, transpozicija; oznake za tempo, agogiko in artikulacijo.

5. razred

- izvajajo in zapišejo ritmične vsebine v obravnavanih taktovskih načinih,
- izvajajo in zapišejo melodične vsebine v obravnavanih tonalitetah,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 16 ritmičnih in melodičnih zgledov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- "a vista" izvajajo preprosto melodično vajo do dveh predznakov,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo obravnavane lestvične intervale do oktave,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo obravnavane akorde,
- samostojno sodelujejo v razredni skupinski igri,
- ustvarijo in zapišejo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo glasbene sestave in obravnavane glasbene oblike in inštrumente,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: mešani taktovski načini, intervali, mala in velika seksta in septima, čista oktava, obrnitev intervalov, vse molove lestvice, dvakrat zvišani in znižani toni, molov kvintni krog, obrnitev durovega in molovega kvintakorda, četvero-zvok-dominantni septakord.

6. razred

- izvajajo in zapišejo ritmične vsebine v obravnavanih taktovskih načinih,
- izvajajo in zapišejo melodične vsebine v obravnavanih tonalitetah,
- iz navedenih vsebin obvladajo najmanj 16 ritmičnih in melodičnih zgljedov z vsemi interpretacijskimi elementi,
- "a vista" izvajajo melodično vajo do dveh predznakov,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo lestvične intervale do oktave,
- zaznajo, izvajajo in zapišejo obravnavane akorde,
- samostojno sodelujejo v razredni skupinski igri,
- ustvarijo in zapišejo glasbeno vsebino,
- analitično poslušajo glasbena dela in prepoznajo glasbene sestave in obravnavane glasbene oblike in inštrumente,
- poznajo, razumejo in uporabljajo glasbene pojme: diatonika in kromatika, obrnitve dominantnega septakorda.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pri nauku o glasbi so vse glasbene dejavnosti medsebojno povezane. Solfeggio, ki pomeni ozvočeno glasbeno teorijo, vključuje izvajanje primerov iz glasbene literature, hkrati pa je neobhodno povezan s slušno zaznavo in kontrolo. Pri interpretaciji primerov iz glasbene literature prihaja v ospredje kakovost izvajanja in poustvarjalnost učencev. Najaktivnejša oblika učenja je ustvarjalnost, ki omogoča učencem uporabo vseh glasbenih znanj in spretnosti ter pomeni zanje spodbudo k iskanju lastnih izraznih poti pri oblikovanju glasbenih vsebin. Poslušanje je usmerjeno tako v razvoj glasbenih sposobnosti kot tudi v analitično zaznavo in usvajanje glasbenoteoretičnih in oblikovnih znanj. Ob tem učence spodbujamo k izražanju glasbenih doživetij in predstav.

Pri pouku nauka o glasbi se upoštevajo razvojne zakonitosti učencev tako v kronološkem kot glasbenem pogledu. V posameznih razredih zato uporabljamo različne didaktične metode in postopke dela.

Solfeggio

Pri solfeggiu izhajamo iz otroške pesemske, inštrumentalne in besedne literature. Pri izboru vaj pazimo na primeren ambitus. V prvih treh razredih občasno uporabljamo metodo imitacije, sicer pa je temeljna metoda, metoda dela z notnim zapisom.

Učenci razvijajo ritmični, melodični in harmonski posluš, glasbeni spomin in skupinsko igro. Pevsko izvajanje naj bo v fazi estetskega oblikovanja, podprto z muzikalno klavirsko spremljavo ali pa spremljavo z Orffovimi inštrumenti. Tako poglobljamo glasbena doživetja učencev in razvijamo njihov estetski okus. Ob tem jih uvajamo v sozvočno izvajanje ter zbrano poslušanje. V skladu z razvojnimi značilnostmi je solfeggio pogostokrat vpet v didaktične igre.

Pri **asociativnem razvijanju predstav o intervalih ne gre za intervalno metodo**, temveč za pot k njihovi kasnejši zaznavi in razumevanju. Učitelj izbere otroške pesmi iz ljudske ali umetne zakladnice, ki se začenjajo z značilnim intervalom (prima, sekunda, terca ...). Posamezno pesem nauči in jo daljši čas utrjuje vse do konkretne obravnave intervalov. Zaznavo značilnega intervala podkrepí z ustreznimi didaktičnimi pripomočki, ki jih v procesu uporablja za asociativno razvijanje predstav o intervalih.

2. razred

Pri ritmični vzgoji usvajamo preproste kombinacije v okviru osnovnih (dvo-, tričetrtinski taktovski način) in sestavljenega taktovskega načina (štiričetrtinski taktovski način). V sestavljenih taktovskih načinih pazimo na razliko v kvaliteti izvajanja težkih in lahkih dob.

Nekaj možnih ritmičnih zgledov:

The image displays four horizontal bars of musical notation, each representing a different time signature and its corresponding rhythmic patterns. The first bar is in 2/4 time, showing a sequence of eighth and quarter notes. The second bar is in 3/4 time, featuring a mix of quarter, eighth, and sixteenth notes. The third bar is also in 3/4 time, with a focus on quarter and eighth notes. The fourth bar is in common time (C), illustrating a sequence of quarter and eighth notes.

Vaje za metrični utrip in enakomeren metronomski tempo izhajajo iz izštevanj in drugih ritmičnih besedil.

Pri melodični vzgoji uporabljamo metodo dela z notnim zapisom, metodo imitacije pa le občasno, kadar to zahteva usvajanje novih vsebin.

V okviru solfeggia utrjujemo lažje vzorce, ki vsebujejo tone DO-RE-MI-FA SOL-LA-SI-DO♯ oziroma C-D-E-F-G-A-H-C in spodnje SOL-LA-SI oz. G-A-H.

Svetujemo naslednje melodične zglede:

SOL-LA-SOL
 SOL-LA-SOL-MI
 DO-RE-MI-FA-SOL
 SOL-FA-MI-FA-SOL
 DO-RE-MI-FA-SOL-LA-SI-DO♯
 SOL-LA-SI-DO
 DO-SI-DO

Učitelj uporablja pri njihovi obravnavi različne didaktične modulatorje.

Pri prehodu v G in F-dur opustimo uporabo solmizacije in preidemo na tonsko abecedo. Pri zgledih za ti dve tonaliteti svetujemo zaporedje drugega in nato prvega tetrakorda.

Pri usvajanju celih in poltonov naj učitelj uporablja različne didaktične pripomočke in postopke, ki spodbujajo in ohranjajo otrokovo zbranost.

3. razred

Pri ritmični vzgoji usvajamo kombinacije v okviru osnovnih (dvo- in tričetrtinski ter triosminski) in sestavljenih (štiričetrtinski in šestosminski) taktovskih načinov. Ritmični zlogi za izvajanje šestnajstink so: TA-KA-TA-KA.

Pri obravnavi šestnajstinske pavze svetujemo naslednji vzorec:

V sestavljenih taktovskih načinih pazimo na razliko v kvaliteti izvajanja težkih in lahkih dob. V tri- in šestosminskem taktovskem načinu je doba lahko osminka in četrtnika s piko, kar je odvisno od težavnostne stopnje in tempa izvajanega primera.

Nekaj možnih ritmičnih zgledov:

Transponiramo le lažje primere.

Pri obravnavi intervala terce uvajamo dvoglasje.

Učitelj naj pri usvajanju intervalov uporablja različne didaktične pripomočke in postopke, ki spodbujajo in ohranjajo otrokovo zbravnost. V harmoničnem molu obravnavamo tudi zvečano sekundo.

4. razred

Pri usvajanju sinkope in triole izhajamo iz preprostih primerov. Ritmični zlogi za triolo so TA-TA-TA ali DA-DA-DA.

Nekaj možnih ritmičnih zgledov:

The image displays three musical staves illustrating rhythmic patterns for a triole. The first staff is in 2/4 time, showing a sequence of eighth notes and quarter notes with a triole of eighth notes. The second staff is in 3/4 time, showing quarter notes and a triole of eighth notes. The third staff is in common time (C), showing eighth notes and a triole of eighth notes.

Akorde uvajamo sozvočno in melodično.

5. in 6. razred

Pri ritmični in melodični vzgoji stopnjujemo zahtevnost.

Interpretacija in izvajanje primerov iz glasbene literature:

Učence pri nauku o glasbi spodbujamo k pravilnemu pevskemu dihanju, izreki in vokalni tehniki. Učitelj izbira zglede, ki ustrezajo starostni stopnji otrok. Učenci se navajajo na primerno izvajalsko držo, kar je pomembno tudi za njihov inštrumentalni pouk. Vse to je predpriprava na izvajanje in interpretacijo primerov iz glasbene literature. V ospredju je predvsem otroška pesemska in inštrumentalna literatura, ki jo izvajajo doživeto in estetsko. Učiteljev izbor primerov naj sloni predvsem na slovenski ljudski in umetni glasbi ter na delih iz svetovne glasbene zakladnice.

Ustvarjanje:

Glasbena radovednost in raziskovalnost otrok je v 1. razredu še zelo spontana, v višjih razredih pa jo ohranjamo in spodbujamo. Kaže se v ustvarjanju glasbenih vsebin. Učenci ustvarjenih idej ob uvajanju v notni zapis še ne zapišejo, zapiše pa jih učitelj. Od 2. razreda naprej spodbujamo lasten zapis ustvarjenih zvočnih zamisli in idej. Ustvarjalne dejavnosti so pogostokrat vpete v didaktične igre.

Poslušanje:

Vse glasbene dejavnosti so povezane s slušno zaznavo in kontrolo. Učence navajamo na aktivno poslušanje ter jih v skladu z obravnavanimi glasbenoteoretičnimi in oblikovnimi enotami uvajamo v analitično poslušanje. Nikoli ne zanemarimo njegovih doživetij ob (po) predvajanih glasbenih vsebinah.

Pri izboru del za poslušanje morajo učitelji upoštevati časovni kriterij. Zaradi kratkotrajne zbranosti učencev naj bodo predvajana krajša dela ali pa odlomki skladb. Učenci poslušajo dela, predvajana z AV-sredstvi, ter skladbe, ki jih izvajajo sami, njihovi vrstniki ali učitelj.

Glasbenoteoretična in oblikovna znanja:

Vsa glasbenoteoretična znanja učenci pridobijo ob glasbenih dejavnostih, ki jih v učnih urah smiselno menjavamo. Vedno naj velja pravilo **od glasbenih dejavnosti in izkušenj h glasbenim znanjem**. Pri izboru zgledov za obravnavanje oblikovnih znanj v 5. in 6. razredu naj učitelj uporablja glasbena dela, ki so jih je učenci sposobni izvajati.

Spoznavanje cikličnih glasbenih del se obvezno začne z obravnavo sonatnega stavka.

Priporočljiva literatura

- Peric A. (1998): POJMO IN IGRAJMO! . Delovni zvezek za glasbeno pripravljavnico, Debora, Ljubljana.
- Širca Konstantini K., Tornič Milharčič B. (1999): DELOVNI ZVEZEK ZA MALE GLASBENIKE, delovni zvezek in priročnik za učitelje, samozaložba, Postojna
- Habe T.(1993): NAUK O GLASBI 1, učbenik in priročnik za učitelje, DZS Ljubljana.
- Habe T.(1994): NAUK O GLASBI 2, učbenik in priročnik za učitelje, založba Gaspari, Ljubljana, ponatis DZS Ljubljana.
- Habe T.(1996): NAUK O GLASBI 3, učbenik in priročnik za učitelje, DZS Ljubljana.
- Habe T.(1998): NAUK O GLASBI 4, učbenik in priročnik za učitelje, DZS Ljubljana.
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 1, samozaložba, Maribor
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 2, samozaložba, Maribor
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 3, samozaložba, Maribor
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 4, samozaložba, Maribor
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 5, samozaložba, Maribor
- Debevc M. : Priročnik za solfeggio 6, samozaložba, Maribor
- Debevc M. (1995): Enoglasni diktati, samozaložba, Maribor
- Peric A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 1. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče
- Peric A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 2. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče
- Peric A. (2002): VESELO DO GLASBE, Glasbena teorija. Nauk o glasbi, 3. razred, delovni zvezek, Studio Ro – založništvo Humar, Renče
- Maks Jurca – Pavle Kalan(1973) : Solfeggio, Ljubljana
- Maks Jurca: 300 ritmičnih vaj, DZS, Ljubljana,
- Mihelčič P. (1993): Teorija glasbe, DZS, Ljubljana
- Ulrich Michels (2002): Glasbeni atlas, DZS, Ljubljana

7. IZVEDBENI STANDARDI

Materialni pogoji

Pouk poteka v primerno velikem, zračnem in zvočno izoliranem prostoru. V učilnici so poleg standardne učne opreme tudi:

- klavir ali pianino ali električni klavir,
- Orffovi inštrumenti,
- avdiosredstva,
- glasbena literatura (knjižna in zvočna).

ter zaželeno:

- AV-sredstva,
- računalnik z ustrezno programsko opremo,
- LCD-projektor.

Preverjanje in ocenjevanje

Učitelj sprotno spremlja glasbeni razvoj učencev pri solfeggiu, izvajanju in interpretaciji primerov iz glasbene literature, ustvarjanju, poslušanju in glasbenoteoretičnih ter oblikovnih znanjih. Dosežke glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj sprotno evidentira in vrednoti, ob koncu ocenjevalnih obdobij pa evalvacijo strne v številčno oceno v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah.